

SUA

EVALUERING AF PARTNERSKABSPROJEKTET SAMSKABELSE, UNGE OG ALKOHOL

- inspiration til samskabelse i praksis

Samskabelse
Unge & Alkohol

INDHOLD

Forord	04
Hvad er samskabelse?	06
Samskabelse, Unge og Alkohol	08
Aktiviteter	10
Hvad kan udfordre samskabelse	13
Hvad kan fremme samskabelse	20
Hvad kan samskabelse bidrage med?	24
Konklusion, opmærksomhedspunkter og anbefalinger	28

KOLOFON

REDAKTION Karoline Hansen **DESIGN & ILLUSTRATION** Larsen et Rasmussen
FILMPRODUKTION Breidablik Film **FINANSIERING** Sundheds- og Ældreministeriets Partnerskabspulje **TAK TIL** Alle der har bidraget i SUA

FORORD

Alkohol er årsag til 10 procent af den samlede sygdomsbyrde i Danmark og danskernes overforbrug er anslået til at koste samfundet 13 milliarder kroner årligt. Samtidig ved vi, at alkoholvaner grundlægges i ungdommen og på trods af, at alkoholforbruget blandt unge de seneste år er faldet, viser en ny kortlægning, at danske unge stadig holder fast i europarekorden i fuldskab.

Spørgsmålet er derfor: Hvordan skaber vi en sundere alkoholkultur blandt danske unge? Det har været omdrejningspunktet i det toårige partnerskab 'Samskabelse, Unge og Alkohol' (deraf SUA), som i 2014 blev lanceret på baggrund af en bevilling fra Sundheds- og Ældreministeriets Partnerskabspulje. Partnerskabet bestod af syv kommuner; Frederiksberg, Hjørring, København, Lemvig, Roskilde, Rudersdal og Aarhus samt Kommunernes Landsforening, Alkohol & Samfund og Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkoholkampagne 'Fuld af liv'.

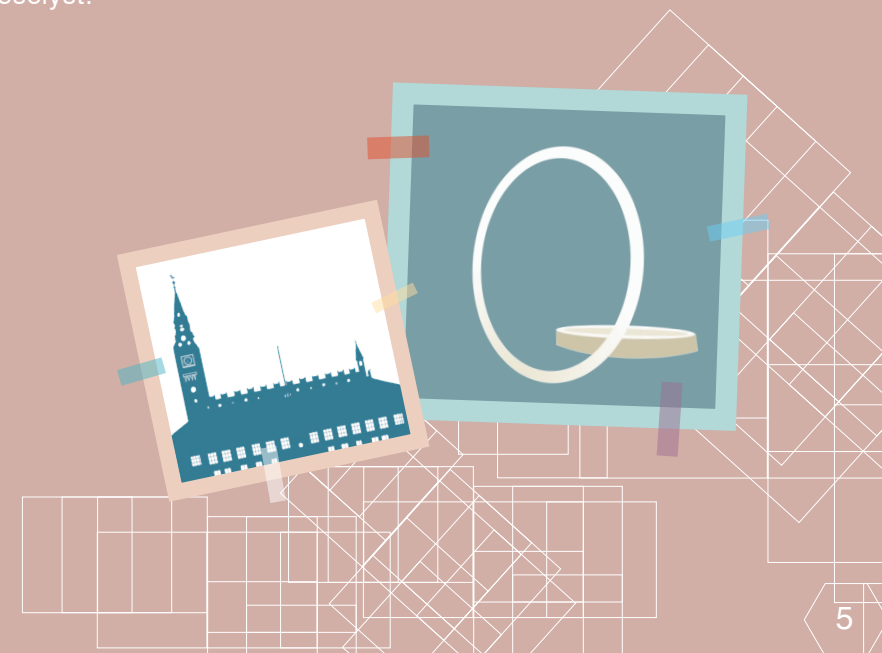
Partnerskabets fokus har været at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget blandt unge via samskabelse som metode. Kommunerne har sammen med unge og andre relevante aktører fra lokalsamfundet skulle udvikle og implementere aktiviteter for at bidrage til at skabe en sundere alkoholkultur og samtidig har partnerskabet fungeret som et udviklingslaboratorium til at gøre sig erfaringer med samskabelse som metode.

Denne evaluering giver på den ene side et billede af partnerskabskommunernes erfaring med at arbejde med samskabelse om en sundere alkoholkultur blandt unge. På den anden side er evalueringen skrevet med henblik på at fungere som inspirationskatalog, der kan give kommuner og andre relevante aktører indblik i, hvilke gevinster samskabelsesmetoden kan tilvejebringe og hvilke

forhold, man bør være opmærksom på, når man arbejder med denne tilgang.

Overordnet viser evalueringen, at der er potentiale i at arbejde med samskabelse som metode i kommunalt regi – herunder, at samskabelse dels kan bidrage til at skabe aktiviteter, der opleves som vedkommende af målgruppen og dels kan samle relevante lokale aktører fra forskellige instanser om en fælles problemstilling. Derudover giver evalueringen et indblik i, at opbakning fra ledelsen og tilgængeligt netværk i lokalsamfundet kan fremme samskabelsesprocessen, mens udfordringer i arbejdet med samskabelse bl.a. omfatter, at metoden er tids- og ressourcekrævende samt fordrer afgivelse af styring og kontrol. Evalueringen rummer endeligt en række opmærksomhedspunkter og praktiske fif, som kan være gode at holde sig for øje, hvis man ønsker at gøre sig erfaring med samskabelse i praksis.

God læselyst!

HVAD ER SAMSKABELSE?

Der findes flere forskellige definitioner af begrebet 'samskabelse', som stammer fra den engelsksprogede forskning. Samskabelse dækker grundlæggende over, at velfærdsydelser udvikles og eksekveres i samarbejde mellem det offentlige og civilsamfundet, hvor begge parter bidrager med væsentlige ressourcer.

Frivilligrådets 6 principper for samskabelse

I SUA-partnerskabet blev kommunerne, der skulle arbejde med samskabelse, indledningsvist præsenteret for Frivilligrådets 6 principper for samskabelse. De 6 principper udgjorde rammen for, hvordan kommunerne skulle arbejde med samskabelse med henblik på at udvikle aktiviteter, der kunne udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget blandt unge.

Frivilligrådets 6 principper for samskabelse:

1. Samskabelse er nyskabende og har til mål at skabe ny velfærd i en lokal kontekst
2. Samskabelse skaber nye kvaliteter gennem kombinationer af forskellige ressourcer og kompetencer
3. Samskabelse er en dialogbaseret proces, hvor man sammen definerer f.eks. problem og handling
4. Samskabelse udbreder initiativret og deltagelsesret
5. Samskabelse rummer bevidsthed om gensidig afhængighed
6. Samskabelse forudsætter åbenhed og risikovillighed.

Partnerskabets forståelse af samskabelse

Evalueringen viser, at forståelsen af begrebet samskabelse blandt partnerskabets aktører, har ændret sig i løbet af partnerskabsperioden. Indledningsvis opererede aktørerne generelt med en forståelse af begrebet med afsæt i Frivilligrådets seks principper i sin "rene" form. Dette viste sig dog at være begrænsende for kommunernes handlerum i forhold til at samskabe i praksis, idet kommunerne oplevede, at det var svært at leve op til alle principperne.

Derfor erfarede partnerskabets aktører i løbet af partnerskabsperioden, at det var nødvendigt at anlægge en bredere forståelse af begrebet og dermed også tilgang til, hvordan kommunerne skulle samskabe for at kunne arbejde med metoden i praksis. Den bredere forståelse af samskabelse indebar, at kommunerne anlagde en mere pragmatisk tilgang i forhold til, hvad der i praksis var muligt fra et kommunalt perspektiv og anvendte de elementer af samskabelsesprincipperne, der gav mening i den pågældende kontekst.

SAMSKABELSE, UNGE OG ALKOHOL

– et partnerskab

I 2014 blev det toårige partnerskab 'Samskabelse, Unge og Alkohol' (SUA) lanceret på baggrund af en bevilling fra Sundheds- og Ældreministeriets Partnerskabspulje. Partnerskabet bestod af syv kommuner; Frederiksberg, Hjørring, København, Lemvig, Roskilde, Rudersdal og Aarhus samt Kommunernes Landsforening, Alkohol & Samfund og Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens alkohol-kampagne 'Fuld af liv'.

Formål

Formålet med SUA var at udskyde unges alkoholdebut og nedsætte unges alkoholforbrug via samskabelse som metode, hvor kommunerne skulle igangsætte lokale aktiviteter i samarbejde med unge og relevante civile aktører.

Partnerskabets funktion

Der er løbende i den toårige partnerskabsperiode blevet afholdt dialogmøder mellem partnerskabets aktører med henblik på at skabe et lærings- og erfaringsrum, hvor deltagerne har haft mulighed for at lade sig inspirere af hinanden og af relevante oplægsholdere med henblik på at klæde partnerskabskommunerne på til at udvikle aktiviteter med afsæt i samskabelse som metode.

Evaluerings af SUA

Evalueringen er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens 'Fuld af liv' – kampagne og bygger på interviews dels med medarbejdere i alle partnerskabskommunerne, dels med unge, der har deltaget i SUA-projekter i kommunerne og dels med civile aktører, der har bidraget til at udvikle og implementere SUA-aktiviteter i kommunerne.

Evalueringsens fokus har været at kortlægge partnerskabskommunernes erfaring med at arbejde med samskabelse om en sundere alkoholkultur blandt unge med henblik på at identificere, hvilke gevinster samskabelsesmetoden kan tilvejebringe og hvilke forhold, man bør være opmærksom på, når man arbejder med denne tilgang. Det er hensigten, at evalueringen skal kunne fungere som inspirationskatalog for andre, der har lyst til at arbejde med samskabelse.

AKTIVITETER

SUA-partnerskabet har resulteret i en række forskellige aktiviteter i partnerskabskommunerne:

FREDERIKSBERG KOMMUNE

- Workshop med gymnasieelever, gymnasielærere og frivillig organisationer med henblik på idegenerering og konkretisering af SUA-aktiviteter
- Uddeling af alkoholfri drinks uden for et gymnasium i kommunen
- Afholdelse af alkoholfri morgenfest på et gymnasium i kommunen.

AARHUS KOMMUNE

- Workshops med henblik på idegenerering og konkretisering af SUA-aktiviteter
- Ung-til-yngre-dialog i folkeskolens ældste klasser, hvor man taler om alkohol, gruppedynamikker mm.
- Planlagte workshops for de ældste folkeskoleklasser på 7 skoler i kommunen, som afvikles med unge studerende som undervisere.

ROSKILDE KOMMUNE

- Workshops med unge, fagfolk og frivillige organisationer med henblik på idegenerering og konkrete aktiviteter
- Alkoholfrie arrangementer med ung-ung dialog om alkoholfrie alternativer samtidig med at de uddelte alkoholfrie drinks til eksempelvis koncerter, fredagsbar og julefrokost
- SUA-oase i den lokale park, der danner rammen om druk, hvor unge serverede alkoholfrie drinks, spillede brætspil m.m.
- SUA-stand på sundhedsdagen.

KØBENHAVN KOMMUNE

- Udarbejdelse af indsats med ung-til-yngre-dialog om alkohol i 9.klasse på baggrund af inputs fra unge.

LEMVIG KOMMUNE

- Alkoholfri fest for kommunens unge
- Projekt om alkohol i to 8. klasser på en lokal skole
- Temadag om alkohol på et gymnasium, hvor eleverne skulle lave en film om alkohol
- Ung-til-ung dialog, hvor gymnasieelever holdt oplæg for folkeskoleelever.

HJØRRING KOMMUNE

- Udarbejdelse af fælles rusmiddelpolitik på tværs af ungdomsuddannelserne i kommunen
- Ansættelse af rusmiddelkonsulent
- Online forældrenetværk med fokus på unges festkultur
- Lektie- og kulturcafé for kommunens unge i 9. og 10. klasse og på ungdomsuddannelser.

RUDERSDAL KOMMUNE

- Pilottest i en række 1.g-klasser med spørgsmål om bl.a. trivsel og alkohol
- Idéudviklingsworkshop med unge fra kommunens to gymnasier
- Møde mellem kommunens SSP-team og tutorer ang. deres rolle ift. at være rollemodeller
- Oplæg for samtlige af kommunens 1.g elever med fokus på overgangen fra folkeskole til gymnasium
- Workshop for forældre og relevante fagpersoner med henblik på at blive klogere på de udfordringer unge og forældre står over for i relation til alkoholindtag.

I samarbejde med Alkohol og Samfund har flere af kommunerne forsøgt at etablere forældrenetværk i de respektive kommuner. Der har dog generelt ikke været stor tilslutning til forældrenetværket blandt forældre i partnerskabskommunerne, hvormed de fleste af SUA-aktiviteterne har haft et andet fokus.

Hvis det skal være andet, end blot af navn men også af gavn, skal vi bryde med nogle af vores klassiske måder at indtræde i et samarbejde på. Hvis vi er villige til det, så er det helt klart mere end bare varm luft. Men hvis vi ikke er det, så skal vi ikke gøre det. Det er røvbesværligt, udfordrende og skide skægt.

Medarbejder, Frederiksberg

Bestemt ikke. Det kan være med til at rykke på nogle af udfordringerne, vi står med.

Men det kan det hurtigt blive – hvis vi til næste år er blevet begejstrede for et nyt begreb.

Medarbejder, Aarhus

ER SAMSKABELSE BARE VARM LUFT?

Læs kommunernes svar på spørgsmålet efter at have deltaget i SUA-partnerskabet!

Nej, bestemt ikke. Jeg synes, man kan lave nogle gode resultater og få nogle gode processer i det, men jeg synes det kræver, at man har noget viden omkring, hvad samskabelse er.

Medarbejder, Lemvig

Nej, ikke hvis man griber det rigtigt an, hvilket er en stor faglig udfordring. Det er vigtigt at kunne give afkald på magt og initiativmonopolet og i stedet give plads og være til rådighed som facilitator.

Medarbejder, Hjørring

Nej, hvis det har interesse for dem, der skal samskabelses med – for man kan ikke tvinge folk til at samskabe.

Medarbejder, Rudersdal

HVAD KAN UDFORDRE SAMSKABELSE?

Evalueringen viser, at partnerskabskommunerne har oplevet en række udfordringer i arbejdet med samskabelse som metode:

Afgivelse af styring og kontrol

Evalueringen viser, at kommunerne, der har deltaget i SUA, har haft svært ved at vænne sig til deres nye rolle, hvor de har skullet afgive kontrol og styring, hvilket samskabelse som metode fordrer.

Kommunerne har erfaret, at styringen af SUA-aktiviteterne har været væsentlig anderledes end de aktiviteter og opgaver, der ellers varetages i kommunen. Kommunerne har oplevet, at de, i SUA-aktiviteterne, har skullet slippe tøjlernes i forhold til at tage styringen og lade målgruppens stemme blive hørt i udviklingen og implementeringen af aktiviteter.

Flere af kommunerne beskriver den nye måde at arbejde på som værende udfordrende. Kommunerne begrunder dette med, at de er vant til at arbejde mod veldefinerede mål, hvor de i forbindelse med SUA-aktiviteterne ikke har vidst, hvilke specifikke resultater, de har arbejdet hen imod. Derfor har flere af kommunerne oplevet, at det har været svært at vurdere, om de har været på rette spor. Ifølge disse kommuner har det betydet, at samskabelse som metode har fordret dels en åbenhed i forhold til at være lydhøre overfor målgruppen og dels et mod til at afgive styring og kontrol til målgruppen.

»Jeg syntes, at det var lidt angstprovokerende – jeg følte, at jeg stod helt nogen til at starte med. Det var ikke sådan, at jeg havde en plan for: Hvad nu hvis det her ikke fungerer?... Så det var en fuldstændig åben proces og jeg tænkte også, at nu kan det briste eller bære – for det kunne også have faldet fuldstændig til jorden«

Medarbejder, Roskilde Kommune

»Man skal hoppe ud i det og turde at gøre det og være modig og give slip. Og tro på, at der nok skal komme noget godt og holdbart ud af det i sidste ende«

Medarbejder, Frederiksberg Kommune

Klik på videoen og hør Mikael Thirup, SSP- og ungdomskonsulent i Hjørring Kommune, fortælle om, hvordan det har været at skulle øve sig i at slippe styringen i forbindelse med at arbejde med samskabelse som metode. www.cancer.dk/sua-hjoerring

Evalueringen viser i forlængelse heraf, at kommunerne har haft svært ved at afgøre, hvornår de har skullet tage styring for at sikre fremdrift i udviklingen af aktiviteter og hvornår de som kommune har skullet afgive kontrol til målgruppen for at følge principperne i samskabelsesmetoden. Ifølge kommunerne har det betydet, at de, i løbet af udviklingen af aktiviteter, har måtte indtage forskellige roller: I nogle tilfælde har de fungeret som projektledere, mens de andre gange er trådt tilbage for at lade målgruppen komme til. Ifølge et par af kommunerne har det dog ikke kun været ønsket om at opfylde de overordnede mål, der har fået dem til vende tilbage til projektlederrollen, men også et tilbagevendende ønske fra unge om at blive guidet.

»Som offentlig myndighed, der byder op til samskabelse, er det vigtigt at have fokus på, om vi vil gå foran, ved siden af eller bag de unge«

Medarbejder, Hjørring Kommune

Når problemstillingen, der skal samskabelses om, ikke opleves som et problem af målgruppen

Evalueringen viser, at en udfordring for flere af kommunerne har været, at problemstillingen, som danner baggrund for SUA – et stort alkoholforbrug blandt unge – ikke altid er blevet anset som et problem af målgruppen – de unge. Kommunerne har oplevet dette som en udfordring fordi målgruppen, med afsæt i principperne for samskabelse, selv skal være med til at definere den problemstilling, der skal samskabelses om.

»Jeg synes, at det har været en udfordring at lave samskabelse med nogen som basically ikke har lyst. Det er helt tydeligt, at unge ikke gider. Når man nævner alkohol, bliver det lige meget hvad til en løftet pegefinger«

Medarbejder, Rudersdal Kommune

Det har betydet, at det for nogen af kommunerne har været svært at rekruttere unge til at indgå i samskabelse om aktiviteter, der har skullet bidrage til at få målgruppen til at drikke mindre. Derfor har man i et par af kommunerne fået unge i tale og gjort målgruppen interesseret i at deltage i SUA, ved at anlægge et bredere fokus på trivsel, festkultur og ungdomsliv frem for udelukkende at fokusere på alkohol.

Klik på videoen og hør Michala Heering Brinck, specialkonsulent i Frederiksberg Kommune, fortælle om, hvordan de har gjort problemstillingen om alkohol relevant for unge som målgruppe. www.cancer.dk/sua-frederiksberg

Konsekvenser ved at anlægge et bredere perspektiv på problemstillingen om alkohol

Det bredere fokus har ifølge flere af kommunerne betydet, at SUA-aktiviteternes formål er blevet mere diffust. I disse kommuner er medarbejderne blevet i tvivl om, hvorvidt de har bevæget sig for langt væk fra den oprindelige problemstilling om at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget blandt unge.

Det er endvidere flere af partnerskabskommunernes erfaring, at de, ved at have anlagt et bredere fokus på trivsel, festkultur og ungdomsliv, frem for udelukkende at fokusere på alkohol, i det hele taget har været i stand til at rekruttere unge til at deltage i SUA-aktiviteterne. Det har ifølge kommunerne også betydet, at de har været i stand til at rekruttere et lidt bredere udsnit af unge, end kommunerne formodede var muligt med et snævert fokus på alkohol.

Kommunerne oplever dog generelt, at de primært har rekrutteret ressourcestærke unge med et stort netværk – unge, der i forvejen er engagerede i elevråd, festudvalg mv. Kommunerne tilkendegiver i forlængelse heraf, at man skal være bevidst om, hvem man får rekrutteret – og dermed også hvem, der ikke er repræsenteret i målgruppen.

»Den helt store udfordring er at få fat i den brede del af unge – dem der har nogle helt andre prioriteter i deres liv. Det er nemt at få fat i eliten, men ikke i bredden, og det synes jeg er en udfordring«

Medarbejder, Hjørring Kommune

Når der mangler afklaring af, hvorvidt proces eller resultat er vigtigst

Evalueringen viser, at der blandt kommunerne har været forskellige vurderinger af, om det er processen eller resultaterne, der skulle være det centrale i partnerskabsprojektet og det har for flere af kommunerne været uklart, hvad succeskriterierne for SUA har været: Skulle partnerskabsprojektet i kommunerne vurderes på selve de aktiviteter, der blev sat i gang, på metoden i sig selv, på aktiviteterne bæredygtighed eller på hvorvidt aktiviteterne påvirkede det overordnede formål: At udsætte debutalderen og nedsætte alkoholforbruget blandt unge?

»Det var meget skræmmende i starten, fordi hvornår er det her en succes? Er det antallet af events eller metoden eller hvad?«

Medarbejder, Roskilde Kommune

Nogle kommuner har set projektet som en mulighed for at prøve nogle ting af og gøre noget andet end man plejer at gøre i kommunalt regi. I disse kommuner har medarbejderne givet udtryk for, at der har været højt til loftet fra ledelsens side i kommunerne, og man har fokuseret på at blive klogere på selve samskabelsesmetoden.

I andre kommuner har der været fokus på at få stablet aktiviteter, der kunne bidrage til at skabe en sundere alkoholkultur blandt unge, på benene i en fart frem for at fokusere på selve metoden.

»Men det er også klart, at med sådan en afgrænset projektperiode, vil man gerne præstere. Man vil gerne kunne fremvise noget ik' ? Og hvis man virkelig bare samskaber sådan helt i yderste forstand, så er det ikke sikkert, man kommer så langt, at man kan fremvise en hel masse flotte resultater – og det vil man jo gerne«

Medarbejder, Aarhus Kommune

Evalueringen peger således på, at det kunne have været hensigtsmæssigt, hvis der indledningsvis i partnerskabet havde været en afklaring af, hvad kommunerne i SUA skulle fokusere på – metode eller aktiviteter. Flere af kommunerne tilkendegiver, at forvirringen omkring, hvorvidt det er aktiviteterne eller samskabelsesmetoden, der har været kommunernes succeskriterier i partnerskabet, kan hænge sammen med, at formålet med SUA-partnerskabet på forhånd var defineret, mens et vigtigt element af samskabelsesmetoden indebærer, at problemstillingen, som man ønsker at samskabe om, skal defineres i fællesskab med målgruppen for indsatsen.

Samskabelse er tids- og ressourcekrævende

Partnerskabskommunerne oplever, at samskabelse som metode har været tidskrævende, fordi målgruppen og andre relevante aktører løbende har skullet inddrages i udviklingen af aktiviteter. Samtidig har kommunerne oplevet, at samskabelse som metode kræver tid og plads til at gå nye veje og sadle om, hvis der er behov for det. Det har betydet, at flere af kommunerne har skullet bruge flere ressourcer på at koordinere og organisere, end hvad de havde forventet. Et par af kommunerne tilkendegiver endvidere, at den langsommelige proces har været en udfordring, idet der har været forventninger fra ledelsens side i de pågældende kommunale forvaltninger om hurtigere resultater end det med samskabelse som metode har været muligt at tilvejebringe.

»Det kræver en anden tilgang, fordi man jo i en forvaltning også sidder med en politisk forventning om, at der sker noget på det her område og der har det været svært at forklare opad til, at 'ja, det må vi lige bruge et par år på, for vi skal lige i dialog med dem, vi skal ramme'«

Medarbejder, Københavns Kommune

Evalueringen peger derfor på, at samskabelse er tidskrævende, at det er vigtigt at forventningsafstemme internt i kommunerne og at samskabelse som metode er ressourcekrævende – og ikke nødvendigvis skaber synlige og målbare resultater på kort sigt.

HVAD KAN FREMME SAMSKABELSE?

Evalueringen identificerer en række forhold, som kommunerne har oplevet som væsentlige for at fremme samskabelsesprocessen:

Opbakning fra ledelsen

Evalueringen viser, at opbakningen fra ledelsen i kommunerne har været et væsentligt element i forhold til at fremme arbejdet med samskabelse som metode.

Klik på videoen og hør Tine Schinnerup Hejberg Petersen, udviklingskonsulent i Roskilde Kommune, fortælle om nogle af de faktorer, der kan være med til at fremme samskabelsesprocessen. www.cancer.dk/sua-roskilde

I nogle af kommunerne har medarbejderne oplevet, at ledelsen har været entusiastisk indstillet over for samskabelse. Her har medarbejderne fået grønt lys til at eksperimentere med metoden og afprøve nye veje uden nødvendigvis at vide, hvor initiativerne ville ende. I andre kommuner har medarbejderne oplevet, at ledelsen eller dele af ledelsen har været mere tilbageholdende i deres begejstring, hvilket medarbejderne har oplevet som hæmmende for deres mulighed for at arbejde med samskabelse.

Eksisterende netværk i lokalsamfundet

Evalueringen peger endvidere på, at en anden relevant forudsætning for at fremme samskabelsesprocessen i kommunerne har været at kunne gøre brug af allerede eksisterende samarbejdsrelationer og netværk i lokalsamfundet, eksempelvis til uddannelsesinstitutioner og fagprofessionelle. Kommunerne tilkendegiver, at netværk til relevante aktører bl.a. er opbygget gennem tidligere projekter eller gennem personlige relationer.

Kommunerne med et eksisterende netværk i lokalsamfundet har tilkendegivet, at de har vidst, hvem de kunne trække på, når de f.eks. har skullet nedsætte en SUA-arbejdsgruppe. I et par af kommunerne har man oplevet, at et forudgående kendskab til kommunale medarbejdere har fremmet samskabelsesprocessen ved at gøre det nemmere for unge at deltage i SUA, eksempelvis ved at give elever fri til at deltage i SUA-aktiviteter.

Ildsjæle

Evalueringen viser endvidere, at de kommuner, der relativt let har kunnet lokalisere unge, der fandt SUA-problemstillingen relevant, havde en fordel i forhold til at komme i gang med at udvikle aktiviteter med en gruppe af unge, der var motiverede for og engagerede i at skabe en sundere alkoholkultur. Samtidig har de kommuner, der har haft et veletableret netværk af unge at trække på fra tidligere projekter, oplevet, rekrutteringen af unge til SUA-aktiviteterne som værende nemmere.

MOTIVATION OG ENGAGEMENT

Hvad påvirker unges motivation og engagement i forhold til at deltage i samskabelsesaktiviteter med kommunen?

Oprigtig interesse for emnet

»Jeg tror, at det er rigtig svært at gå ud og tale om en ting som alkohol, der er så tabubelagt, hvis det ikke er ens egen sag, og hvis man ikke kan snakke fra hjertet om det, men bare lirer en masse ting af, der har stået på et argumentationspapir eller et eller andet«

Ung, der har deltaget i SUA-projektet i Roskilde Kommune

Reel indflydelse

– se, at man faktisk har en stemme

»I starten havde jeg frygtet – nu er jeg jo barn eller ung og går til fester og sådan og jeg havde frygtet, at de voksne ville tale hen over hovedet på os, men sådan har det slet ikke været – de har virkelig lyttet til os elever«

Ung, der har deltaget i SUA-projektet i Frederiksberg Kommune

HVAD KAN SAMSKABELSE BIDRAGE MED?

Evalueringen viser, at partnerskabskommunerne har oplevet en række gevinster ved at arbejde med samskabelse som metode:

Bedre og relevante løsninger

Partnerskabskommunerne oplever først og fremmest, at inddragelsen af målgruppen har tilvejebragt bedre og mere relevante aktiviteter, der kan bidrage til at skabe en sundere alkoholkultur blandt unge. Herunder tilkendegiver kommunerne, at samspillet med unge har været med til at sikre, at de konkrete aktiviteter, der er blevet sat i gang, er blevet opfattet som vedkommende og relevante for målgruppen. Samtidig oplever kommunerne, at unge har udfordret kommunernes fastgroede vaner og forestillinger og dermed bidraget med friske øjne på, hvilke aktiviteter, der var mulige at gennemføre.

»Jeg synes, at det har været et friskt pust ind i en hverdag, hvor vi ellers sidder med de samme mennesker, der arbejder med de samme ting. Så har det været et friskt pust at få nogle unge mennesker ind, som har sagt: Kan man ikke det her? Og så har vi måtte sige, jo, måske – lad os prøve« Medarbejder, Roskilde Kommune

»De aktiviteter vi har lavet, har jo set helt anderledes ud, end hvis det kun var os sundhedskonsulenter, der havde lavet dem. Så havde vi holdt et par møder, fået nogle inputs fra fagpersoner og så kørt et projekt af« Medarbejder, Roskilde Kommune

Ejerskab og forankring

En anden gevinst, som både kommunerne og unge, som har deltaget i SUA, har oplevet, er, at samskabelse som metode i højere grad har fået målgruppen, unge, til at opfatte aktiviteterne, der samskabelses om, som deres egne, og dermed påvirket målgruppens motivation til at lægge tid og kræfter i aktiviteterne.

»Det er jo også et projekt, der har været meget åbent over for ideer og muligheder, og givet plads til, at vi selv har kunnet bestemme, hvad vi havde lyst til, kontra et fast sæt af ting, vi skulle gøre. Det gør, at det føles mere som ens eget. Man prøver ikke at få andre til at lykkes med deres projekt, men man gør projektet til sit eget og prøver at lykkes med sit eget projekt«.

Ung, der har deltaget i SUA-projektet i Roskilde Kommune

Evalueringen peger endvidere på, at det lader til, at der er en sammenhæng mellem den grad, som unge er blevet involveret i SUA-projektet i kommunerne og den grad målgruppen har følt ejerskab for SUA-projekterne i kommunerne. Når unge har deltaget i f.eks. projektgrupper, idégenerering, planlægning og udførsel af aktiviteter og haft mulighed for at præge projektet, har de oplevet, at det gav mening at beskæftige sig med problemstillingen om unges alkoholkultur. Det har betydet, at unge har følt ejerskab for SUA-aktiviteterne og haft engagement til at følge aktiviteterne til dørs.

I nogen af partnerskabskommunerne har elever på gymnasier, i forbindelse med udvikling af aktiviteter, reflekteret over, hvorvidt alkoholkulturen på deres gymnasium har ekskluderet de elever, der ikke drikker. Her har eleverne brugt SUA-projektet til at udvikle alternative sociale arrangementer, hvor alkoholen ikke har stået i centrum. Flere af eleverne, som har deltaget i SUA, har efterfølgende tilkendegivet, at de fremadrettet ønsker at fortsætte deres arbejde for at skabe inkluderende sociale fællesskaber efter SUA-projektets afslutning.

»Vi kan være med til, at man reflekterer mere over det og det er for at minde unge mennesker og mig selv om, at der er et alternativ. Det er lidt tabubelagt at gå med en sodavand til en fest og man kommer i en kasse som en, der nok ikke vil have det sjovt. Sådan skal det ikke være. Tabuet skal ikke være så stort som det er nu«.

Ung, der har deltaget i SUA-projektet i Frederiksberg Kommune

Jo, det er nemmere, men det er ikke sikkert, at vi kan lave ligeså langtidsholdbare løsninger som de unge
Medarbejder, Aarhus

Jo, helt sikkert fordi samskabelse er tids- og ressourcekrævende. Men ved at involvere målgruppen kan vi skabe bedre løsninger og få rykket den målgruppe, man gerne vil rykke et eller andet sted hen
Medarbejder, København

Jo, det skaber bare ikke ejerskab, udvikling og forankring
Medarbejder, Hjørring

Er det ikke lettere, hvis kommunen bare ordner det selv frem for at skulle samskabe med målgruppen?

Læs kommunernes svar på spørgsmålet efter at have deltaget i SUA-partnerskabet!

Jo, det er det nok, men det er ikke sikkert, at det bliver lige så godt
Medarbejder, Rudersdal

Jo, men det er ikke sikkert, at resultatet bliver det samme. Der er noget mere arbejde i det her, men jeg håber også, at resultatet bliver meget bedre. Nu er det unge, der er kommet frem med budskaber til hinanden og ikke kommunen, der kommer med løftet peginger
Medarbejder, Lemvig

Øget samarbejde og kendskab på tværs i kommunen og med andre aktører

Mange af partnerskabskommunerne udtrykker, at det at være en del af SUA har skabt et øget samarbejde og kendskab mellem forskellige relevante instanser i kommunen, samt mellem kommunale instanser og andre aktører med interesser i området.

»Det tværfaglige og tværområdemæssige samarbejde fra forskellige afdelinger har været positivt, da det har betydet, at jeg har fået udvidet min horisont for, hvad kommunalt arbejde også kan være. At det ikke er den afdeling jeg kommer fra, der har patent på, hvad der er den rigtige måde at arbejde på og det har været godt at øve sig i at tage udgangspunkt i dem, det handler om, og gå sammen på tværs«.

Medarbejder, Rudersdal Kommune

Evalueringen viser, at samskabelsesprocessen i partnerskabskommunerne har samlet relevante aktører fra forskellige instanser om en fælles problemstilling. Flere af kommunerne giver udtryk for, at de fremadrettet i højere grad netop skal kunne indgå i sådanne åbne samarbejdsprojekter på tværs, og at SUA har været med til at lempe på nogle af de barrierer, der kan ligge internt i en kommunal struktur i forhold til tværgående samarbejde.

Forankring af samskabelsesmetoden

Kommunerne i SUA-partnerskabet beretter, at det at have deltaget i partnerskabet har gjort dem klogere på at arbejde med samskabelse i praksis, herunder, hvordan man kan tilgå målgruppen på nye måder. Flere af partnerskabskommunerne udtrykker, at de sideløbende med SUA har gjort brug af deres erfaringer med samskabelsesmetoden i deres øvrige arbejde, og at de fremadrettet vil gøre brug af metoden i andre projekter.

KONKLUSION, OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER OG ANBEFALINGER

EVALUERINGEN VISER:

- At partnerskabskommunerne overordnet set oplever, at deltagelsen i SUA-partnerskabet har været lærerig og givtig dels i forhold til at skabe aktiviteter, der kan bidrage til at udskyde alkoholdebuten og nedsætte alkoholforbruget blandt unge og dels i forhold til at blive klogere på at arbejde med samskabelse i praksis herunder, hvordan man kan tilgå målgruppen på nye måder.
- At samskabelse som metode kan bidrage til at skabe aktiviteter, som af målgruppen opleves som relevante. Der tegner sig desuden en sammenhæng mellem den grad, som unge er blevet involveret og den grad, målgruppen har følt engagement og ejerskab for projektet.
- At samskabelse som metode både kan være med til at samle relevante lokale aktører fra forskellige instanser om en fælles problemstilling samt bidrage til at øge samarbejde på tværs af kommunale forvaltninger
- At opbakning fra ledelsen, tilgængeligt netværk i lokalsamfundet og ildsjæle blandt målgruppen kan fremme arbejdet med samskabelse som metode.

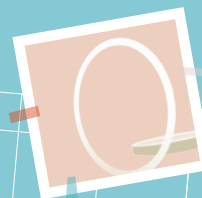
- At det er vigtigt at være opmærksom på følgende, når man arbejder med samskabelse:
- At afstemme, hvad man forstår ved samskabelse, herunder, at det kan være nødvendigt at anlægge en bred og pragmatisk forståelse af begrebet for at kunne arbejde med metoden i praksis.
- At problemstillingen, der skal samskabelses om, ikke nødvendigvis opleves som et problem af målgruppen, hvorfor det er vigtigt at give et vist rum for fortolkning af problemstillingen med henblik på at sikre relevans, engagement og ejerskab blandt målgruppen.
- At samskabelse fordrer afgivelse af styring og kontrol.
- At samskabelse er tids- og ressourcekrævende.
- At forventningsafstemme, hvorvidt det er processen eller resultatet af samskabelsesprocessen, der er det vigtigste.

Klik på videoen og hør Jasper Kingo Holm Sloth, konsulent i Aarhus Kommune, komme med sine anbefalinger ift., hvad der er vigtigt at have for øje, når man skal arbejde med samskabelse
www.cancer.dk/sua-aarhus

Lavpraktiske gode råd til samskabelse med unge:

- Læg teoretiske eller faglige inputs tidligt i processen, så alle har styr på begreber og metoder
- Lav en idégenereringsworkshop indledningsvist – en workshop fungerer godt som format til at invitere målgruppen og andre relevante aktører med ombord
- Invitér til workshops i skoletiden med henblik på at få unge til at deltage
- Lad kommunen klare det administrative og de unge lave det sjove
- Få aktiviteter skudt hurtigt i gang - kort fra tale til handling – det gælder om at handle, mens målgruppen har interessen for projektet
- Overvej målgruppens kommunikationsadfærd i forhold til at korrespondere med unge (e-mails er 'so last year')

Samskabelse
Unge & Alkohol

TrygFonden

KL

ALKOHOL & SAMFUND

